

ΑΡΧΗ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

(ΥΠΟΘΕΣΗ ΑΡ. 35/2018(12))

**ΑΥΤΕΠΑΓΓΕΛΤΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΠΙΘΑΝΩΝ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ
ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ «ΡΑΔΙΟ ΠΡΩΤΟ»**

Ημερομηνία Απόφασης: 5 Δεκεμβρίου, 2018

Ενώπιον: κ.κ. Ρόνας Πετρή Κασάπη, Προέδρου, Ισίδωρου Κολώτα, Σεργίου Ποΐζη, Τάσου Κυρμίτση και Μαρίας Κούσιου, Μελών.

Οι κ.κ. Ξενοφών Χαραλάμπους, Αντιπρόεδρος, και Αγγελική Λαζάρου, Μέλος, αν και παρευρέθηκαν κανονικά στη Συνεδρία, αποχώρησαν κατά την εξέταση της πιο πάνω υπόθεσης, με βάση τις αρχές που αποφασίστηκαν στην απόφαση της Ολομέλειας του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην Αναθεωρητική Έφεση αρ. 140/2009.

ΑΠΟΦΑΣΗ

Στις 23 Ιουλίου 2018, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου αποφάσισε ότι στην παρούσα υπόθεση υπάρχει παράβαση του άρθρου 26(1)(β) του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμου 7(Ι)/98 (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα) και των κανονισμών 21(1) και 25(3)(α) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Το πιο πάνω άρθρο και κανονισμοί προνοούν:

Άρθρο 26(1): *Οι εκπομπές κάθε αδειούχου τηλεοπτικού ή ραδιοφωνικού οργανισμού πρέπει να διέπονται από τις αρχές –
(β) της υψηλής ποιότητας.*

Κανονισμός 21(1): *Οι σταθμοί λαμβάνουν μέτρα, ώστε οι εκπομπές να ευρίσκονται στο ποιοτικό επίπεδο που επιβάλλει η κοινωνική αποστολή του ραδιοφώνου και της τηλεόρασης και η πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας.*

1

Κανονισμός 25: Οι πιο κάτω κανόνες αφορούν τη γλώσσα που χρησιμοποιείται στις εκπομπές:

(3) Απαγορεύεται:

(α) η χρήση της γλώσσας με τρόπο που μπορεί να θίξει τις ευαισθησίες θρησκευτικών, φυλετικών, πολιτικών ή άλλων κοινωνικών ομάδων.

Η Αρχή, έδωσε στον οργανισμό το δικαίωμα να υποβάλει τις απόψεις του και μπορούσε, σύμφωνα με τις πρόνοιες του άρθρου 3(2)(ζ) του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμου 7(I)/98 (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα), να προχωρήσει στην επιβολή των, κατά την κρίση της, επιβαλλομένων κυρώσεων.

Παρά ταύτα και υπό το φως των περιστάσεων της υποθέσεως, η Αρχή έδωσε στον οργανισμό την ευκαιρία να υποβάλει τις απόψεις του και μετά τη διαπίστωση των παραβάσεων για σκοπούς επιβολής κυρώσεων.

Η Αρχή, με επιστολή της ημερομ.18.9.2018 κάλεσε τον οργανισμό, εάν επιθυμεί, να υποβάλει τις απόψεις του εγγράφως για σκοπούς επιβολής κυρώσεων μέσα σε δέκα (10) μέρες από την λήψη της επιστολής. Τονίστηκε επίσης ότι, σε περίπτωση που δεν ληφθεί οποιαδήποτε απάντηση μέσα στην πιο πάνω προθεσμία, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου θα προχωρήσει στην επιβολή κυρώσεων.

Ο οργανισμός δεν απέστειλε οποιοσδήποτε θέσεις ή / και απόψεις σχετικά με την υπό αναφορά υπόθεση για σκοπούς επιβολής κυρώσεων.

Η Αρχή κρίνει και επαναλαμβάνει πως οι ραδιοφωνικοί παραγωγοί θα έπρεπε να αποθαρρύνουν τους ακροατές τους από το να εκφράζουν ακραίες απόψεις όπως την επίδικη, ήτοι «Τούρκος καλός, Τούρκος νεκρός». Η Αρχή αντιλαμβάνεται ότι δεν είναι δυνατόν να προβλέπει ο οποιοσδήποτε παραγωγός τι σκοπεύει να πει ο κάθε παρεμβαίνων ακροατής, αλλά ακριβώς προκειμένου να αποφεύγονται τέτοιες ατυχείς στιγμές, οι παραγωγοί οφείλουν να χρησιμοποιούν το σύστημα χρόνο-καθυστερήσης στη ραδιοφωνική μετάδοση ώστε να προλαβαίνουν τα κακώς κείμενα και να διατηρούν ένα υψηλό και εποικοδομητικό επίπεδο στον δημόσιο λόγο. Κατ' αυτόν τον τρόπο διασφαλίζεται το δικαίωμα του κοινού στην ευπρέπεια και καλαισθησία στη γλώσσα και κατά συνέπεια στην ποιότητα του προγράμματος.

Εν όψει των ανωτέρω, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, αφού έλαβε σοβαρά υπόψη της όλα τα ενώπιον της στοιχεία και περιστατικά, αποφασίζει όπως επιβάλει στον οργανισμό τις εξής κυρώσεις:

Για τις παραβάσεις που έγιναν στις 21.3.2018, κατά τη διάρκεια του προγράμματος «Όλα Στο Φως», μεταξύ των ωρών 11:00-13:00, κυρώσεις ως εξής:

- Για την παράβαση του κανονισμού 25(3)(α) (υποστοιχείο 3), των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000), η Αρχή επιβάλλει το Διοικητικό Πρόστιμο των €250.
- Για την παράβαση του άρθρου 26(1)(β) (υποστοιχείο 1), του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμου 7(I)/98 (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα), η Αρχή επιβάλλει την κύρωση της Σύστασης.
- Για την παράβαση του κανονισμού 21(1) (υποστοιχείο 2), των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000), η Αρχή δεν επιβάλλει οποιαδήποτε κύρωση λόγω ομοιότητας γεγονότων και συστατικών στοιχείων της παράβασης με αυτή του υποστοιχείου 1.

Ο οργανισμός καλείται να εμβάσει προς την Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου το διοικητικό πρόστιμο των €250 που του έχει επιβληθεί μέσα σε τριάντα (30) μέρες από την κοινοποίησή σ' αυτόν της παρούσας απόφασης.

Η Αρχή καλεί τον οργανισμό να είναι πιο προσεκτικός στο μέλλον, καθώς στην περίπτωση που τυχόν θα υποπέσει σε παρόμοιας φύσεως παραβάσεις, δεν θα επιδείξει την ίδια επιείκεια.

(ΡΟΝΑ ΠΕΤΡΗ ΚΑΣΑΠΗ)

Πρόεδρος

Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου

69

ΑΡΧΗ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

(ΥΠΟΘΕΣΗ ΑΡ. 35/2018(12))

**ΑΥΤΕΠΑΓΓΕΛΤΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΠΙΘΑΝΩΝ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ
ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ «ΡΑΔΙΟ ΠΡΩΤΟ»**

Ημερομηνία Απόφασης: 23 Ιουλίου, 2018

Ενώπιον: κ.κ. Ρόνας Πετρή Κασάπη, Προέδρου, Σεργίου Ποΐζη, Τάσου Κυρμίτση, Ισίδωρου Κολώτα, και Μαρίας Κούσιου, Μελών.

Οι κ.κ. Ξενοφών Χαραλάμπους, Αντιπρόεδρος, και Αγγελική Λαζάρου, Μέλος, ειδοποιήθηκαν κανονικά για τη συνεδρία, αλλά δεν παρευρέθηκαν για προσωπικούς λόγους.

ΑΠΟΦΑΣΗ

Στην παρούσα υπόθεση η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου εξετάζει αυτεπάγγελτα τις από μέρους του οργανισμού πιθανές παραβάσεις του **άρθρου 26(1)(β)** του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμου 7(Ι)/98 (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα) και των **κανονισμών 21(1)** και **25(3)(α)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Το πιο πάνω άρθρο και ο πιο πάνω κανονισμός προνοούν:

Άρθρο 26(1): *Οι εκπομπές κάθε αδειούχου τηλεοπτικού ή ραδιοφωνικού οργανισμού πρέπει να διέπονται από τις αρχές –
(β) της ψηλής ποιότητας.*

Κανονισμός 21(1): *Οι σταθμοί λαμβάνουν μέτρα, ώστε οι εκπομπές να ευρίσκονται στο ποιοτικό επίπεδο που επιβάλλει η κοινωνική αποστολή του ραδιοφώνου και της τηλεόρασης και η πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας.*

Κανονισμός 25: *Οι πιο κάτω κανόνες αφορούν τη γλώσσα που χρησιμοποιείται στις εκπομπές:*

(3) Απαγορεύεται:

(α) η χρήση της γλώσσας με τρόπο που μπορεί να θίξει τις ευαισθησίες θρησκευτικών, φυλετικών, πολιτικών ή άλλων κοινωνικών ομάδων.

Ύστερα από σχετική απόφαση, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου με επιστολή της ημερομηνίας **6.6.2018** έθεσε ενώπιον του οργανισμού τις διερευνώμενες παραβάσεις. Στην εν λόγω επιστολή αναφέρονται, μεταξύ άλλων και τα πιο κάτω:

Εάν επιθυμείτε να υποβάλετε οποιεσδήποτε εξηγήσεις και/ή παραστάσεις και/ή τις θέσεις σας αναφορικά με τις ως άνω πιθανές παραβάσεις, καλείσθε όπως τις υποβάλετε υποχρεωτικά γραπτώς στην Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, το αργότερο εντός δεκαπέντε (15) ημερών, από τη λήψη της παρούσας επιστολής.

Σε περίπτωση που επιθυμείτε να επιθεωρήσετε, προς τον πιο πάνω σκοπό, το διοικητικό φάκελο της υπόθεσης, παρακαλείσθε όπως ενημερώσετε άμεσα την Αρχή και εν πάση περιπτώσει, εντός επτά (7) ημερών από την ημερομηνία λήψης της παρούσας επιστολής, για να καθοριστεί η ημερομηνία και η ώρα της επιθεώρησης.

Εάν η Αρχή δεν λάβει οποιαδήποτε απάντηση μέσα στην καθορισμένη προθεσμία, δύναται να προχωρήσει στη λήψη απόφασης χωρίς την απάντησή σας.

Σε περίπτωση που η Αρχή, μετά την εξέταση όλων των δεδομένων της υπόθεσης, συμπεριλαμβανομένου και του γραπτού υπομνήματος σας, καταλήξει σε εύρημα παράβασης, τότε θα κληθείτε, όπως αποστείλετε γραπτώς τις θέσεις σας για σκοπούς μετριάσμού της κύρωσης.

Οι διερευνώμενες παραβάσεις που τέθηκαν υπόψη του οργανισμού εκτίθενται πιο κάτω στα υποστοιχεία 1-3:

1. Στις **21.3.2018** μεταξύ των ωρών **11:00 – 13:00**, ο ραδιοφωνικός οργανισμός μετέδωσε το πρόγραμμα «Όλα Στο Φως», το οποίο περιείχε λεκτικό που δεν διεπτόταν από τις αρχές της υψηλής ποιότητας, κατά παράβαση του άρθρου **26(1)(β)** του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμου 7(Ι)/98 (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα).

Συγκεκριμένα, κατά τη διάρκεια της συζήτησης που λάμβανε χώρα στο στούντιο σχετικά με τις διαδικασίες επίλυσης του κυπριακού προβλήματος, οι εκφωνητές άνοιξαν τις τηλεφωνικές γραμμές και δέχονταν τις

απόψεις των ακροατών σχετικά με τη λύση στη βάση διζωνικής δικαιοδικής ομοσπονδίας. Ένας εκ των ακροατών τοποθετήθηκε ως εξής:

«Καλό μεσημέρι Χρήστο μου. Τζερύνεια. Ο Τζερυνειώτης είμαι. Εγώ ακούω τούντους ακροατές σου, που κανένας δεν έχει το θάρρος να πει τη μοναδική φράση που ελέγαμε από το '74 μέχρι το '85, '86 που πηγαίναμε στο οδόφραγμα του Λήδρα Πάλας τζιαι εζητούσαμε να 'ρτουν οι αγνοούμενοι μας. **Τούρκος καλός, Τούρκος νεκρός!** Μπορεί να το πει τζιαι να πει τζιαι το όνομα του; Μπορεί να το πει; Μπορεί; Εν ημπορεί! Είναι ούλλοι παπαγαλούθκια. Παπαγαλούθκια, αρνούθκια που εν μες τες μάντρες. Όταν κάψει το λαμπρόν έναν τόπο, τζιαμέ εν να φανεί ο τόπος του. Εμέναν έκαψεν με το λαμπρόν. Τζιαι λέω το τζιαι ξαναλαλώ το, τζιαι το είπα τζιαι σε ούλλους τους προέδρους. **Τούρκος καλός, Τούρκος νεκρός!** Με διζωνική, με ξε-διζωνική. Να τους κόψουν τις ταυτότητες, τα διαβατήρια. Είναι μία λύση. Τζιαι να δεις ίντα μπου εν να γινούσιν. Οδοφράγματα να κλείσουσιν. Οί να πηαίννω σπίτι μου στην Τζερύνεια τζιαι να μου λαλεί ο Τούρκος 'εν δικό μου το σπίτι'. Πόθεν εις τα πόθεν; Έχτισες το εσύ; Αυτά Χρήστο μου.

Οι ραδιοφωνικοί παραγωγοί, καθ' όλη τη διάρκεια της πιο πάνω τοποθέτησης δεν επιχειρούν να διακόψουν τον ακροατή, αλλά αρκούνται σε ένα «να 'στε καλά, ευχαριστούμε πολύ».

2. Στις **21.3.2018** μεταξύ των ωρών **11:00 – 13:00**, ο ραδιοφωνικός οργανισμός μετέδωσε το πρόγραμμα «**Όλα Στο Φως**», χωρίς να λάβει μέτρα ώστε το πρόγραμμα να ευρίσκεται στο ποιοτικό επίπεδο που επιβάλλει η κοινωνική αποστολή του ραδιοφώνου (και της τηλεόρασης) και η πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας, κατά παράβαση του κανονισμού **21(1)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000).

Ισχύουν τα γεγονότα του υποστοιχείου 1.

3. Στις **21.3.2018** μεταξύ των ωρών **11:00 – 13:00**, ο ραδιοφωνικός οργανισμός μετέδωσε το πρόγραμμα «**Όλα Στο Φως**», στο οποίο έγινε χρήση της γλώσσας με τρόπο που μπορεί να θίξει τις ευαισθησίες θρησκευτικών, φυλετικών, πολιτικών ή άλλων κοινωνικών ομάδων., κατά παράβαση του κανονισμού **25(3)(α)** των των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000).

Ισχύουν τα γεγονότα του υποστοιχείου 1.

Ο οργανισμός, με επιστολή του δικηγορικού γραφείου που τον εκπροσωπεί, Χρίστος Πατσαλίδης Δ.Ε.Π.Ε., ημερομ. **25.6.2018 (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α')**, υπέβαλε τις θέσεις και τις απόψεις του σε σχέση με την εν λόγω υπόθεση.

Έχουμε μελετήσει με μεγάλη προσοχή όλα τα ενώπιον μας στοιχεία και περιστατικά, συμπεριλαμβανομένων των γραπτών εξηγήσεων/ θέσεων/ ισχυρισμών του οργανισμού, και κατόπιν προσεκτικής παρακολούθησης του σχετικού προγράμματος κρίνουμε ότι:

- Στις **21.3.2018**, μεταξύ των ωρών **11:00 – 13:00**, εντός δηλαδή της οικογενειακής ζώνης, μεταδόθηκαν από τον εν λόγω ραδιοφωνικό οργανισμό το πρόγραμμα «**Όλα Στο Φως**», κατά τη διάρκεια του οποίου διαπιστώθηκαν τα ακόλουθα:

- Το εν λόγω πρόγραμμα περιείχε αναφορές που δεν διέπονταν από την αρχή της υψηλής ποιότητας.
- Το εν λόγω πρόγραμμα περιείχε αναφορές που δεν ευρίσκονταν στο ποιοτικό επίπεδο που επιβάλλει η κοινωνική αποστολή του ραδιοφώνου (και της τηλεόρασης) και η πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας.
- Το εν λόγω πρόγραμμα περιείχε λεκτικό που μπορεί να θίξει τις ευαισθησίες θρησκευτικών, φυλετικών, πολιτικών ή άλλων κοινωνικών ομάδων.

(Τα γεγονότα των υποστοιχείων εκτίθενται στις σελίδες 2-3 της παρούσας απόφασης).

Αναφορικά με τους ισχυρισμούς και τις θέσεις του οργανισμού, όπως διατυπώνονται στην επιστολή του δικηγορικού γραφείου που τον εκπροσωπεί, ημερομ. **25.6.2018**, έχουμε να παρατηρήσουμε τα ακόλουθα:

Όσον αφορά τον ισχυρισμό που παρατίθεται στην πιο πάνω επιστολή, ήτοι «...η εν λόγω ραδιοφωνική εκπομπή «όλα στο φως» σέβεται τους παραδεκτούς κανόνες της ευπρέπειας και της ποιότητας της γλώσσας...» και ότι «ο ισχυρισμός αυτός ενισχύεται από το γεγονός ότι η εν λόγω εκπομπή είναι ψηλά σε ακροαματικότητα και είναι αγαπητή και ευρέως αποδεκτή από τους ακροατές, γεγονός που σημαίνει ότι ο μέσος ακροατής εγκρίνει το περιεχόμενό της και το επιδοκιμάζει», η Αρχή δεν τον αποδέχεται.

Το γεγονός ότι ένα ραδιοφωνικό πρόγραμμα χαίρει υψηλής ακροαματικότητας δεν αναιρεί το ενδεχόμενο διάπραξης παραβάσεων της ραδιοτηλεοπτικής Νομοθεσίας από μέρους του. Τουναντίον, η υψηλή ακροαματικότητα, επιφορτίζει τους συντάκτες και παρουσιαστές του εκάστοτε προγράμματος με περισσότερη ευθύνη σε ό, τι αφορά το περιεχόμενό του. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, η αναφορά «Τούρκος καλός, Τούρκος νεκρός» κρίνεται ακραία και ανάρμοστη, όσον αφορά το ποιοτικό επίπεδο λόγου που αναμένει η Αρχή να προάγεται από τους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς, τους οποίους εποπτεύει.

Σχετικά με τη θέση του οργανισμού, ότι «ο νόμος δεν διευκρινίζει ποιοι είναι οι κανόνες ευπρέπειας και υψηλής ποιότητας που επιβάλλονται στα ραδιοφωνικά προγράμματα, ούτε με βάση ποιων κριτηρίων προσδιορίζεται η καλαισθησία στη γλώσσα και τη συμπεριφορά», η Αρχή παραπέμπει τον οργανισμό ενδεικτικά, στις αποφάσεις του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην Αναθεωρητική Έφεση **92/2009** Αρχής Ραδιοτηλεόρασης **Κύπρου v. ANTENNA ΛΤΔ**, απόφαση ημερομ. **30.11.2012**, στην Αναθεωρητική Έφεση

76/2007 ANTENNA ΛΤΔ v. Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, απόφαση ημερομ. 8.2.2010, στην Προσφυγή 1829/08, ANTENNA ΛΤΔ v. Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, απόφαση ημερομ. 30.9.2011 και στην Προσφυγή 720/08 ANTENNA ΛΤΔ v. Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, απόφαση ημερομ. 30.9.2011.

Παραθέτουμε ακολούθως, σχετικά -με το υπό αναφορά θέμα- αποσπάσματα, από τις αποφάσεις του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην Αναθεωρητική Έφεση 92/2009, την Αναθεωρητική Έφεση 76/2007 και την Προσφυγή 1829/08 στις οποίες συζητήθηκε, μεταξύ άλλων, ο καθορισμός αόριστων αξιολογικών εννοιών από την Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου (οι υπογραμμίσεις δικές μας):

- **Α.Ε.92/2009 Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου v. ANTENNA ΛΤΔ, ημερομ. 30.11.2012:** «Με όλο τον προσήκοντα σεβασμό δεν μπορούμε να συμφωνήσουμε με το πρωτόδικο δικαστήριο ως προς το ότι ήταν απαραίτητο να δοθεί, στο νόμο, ορισμός του όρου «αρχές της ψηλής ποιότητας». Κατά την εκτίμηση μας αυτό το ζήτημα μπορούσε να αφηθεί από το νομοθέτη στο αρμόδιο διοικητικό όργανο και κατ' επέκταση στα δικαστήρια τα οποία είναι αρμόδια να ελέγχουν τη νομιμότητα των διοικητικών πράξεων. Δεν θεωρούμε ότι «οι αρχές της ψηλής ποιότητας», που αναγράφονται στο άρθρο 26(1) (β) και τον Κανονισμό 21(1), και το «ποιοτικό επίπεδο που επιβάλλει η κοινωνική αποστολή του ραδιοφώνου και της τηλεόρασης και η πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας», που αναγράφεται στον Κανονισμό 21(6), ήταν όροι που δεν μπορούσαν ευχερώς να ερμηνευθούν από το αρμόδιο διοικητικό όργανο του οποίου οι αποφάσεις υπόκεινται στον αναθεωρητικό έλεγχο του Ανωτάτου Δικαστηρίου. Ούτε και συμφωνούμε με την πρωτόδικη θέση ότι οι όροι αυτοί περιέχουν απεριόριστη υποκειμενικότητα που δεν συνάδει με τον καθορισμό νομικής ευθύνης και μάλιστα οιονεί ποινικής. Εφόσον ένας Νόμος δεν κρίνεται αντισυνταγματικός ή άκυρος, θα πρέπει να εφαρμόζεται έστω και αν η εφαρμογή του είναι δύσκολη.» . «Ενόψει της γενικότητας των όρων που υπάρχουν στο σχετικό Νόμο και τους Κανονισμούς και της, κατά συνέπεια, ευρείας διακριτικής ευχέρειας που παρέχεται στην εφεσείουσα, θεωρούμε πολύ σημαντικό, η εφεσείουσα να δίνει σαφή και ακριβή αιτιολογία για τις αποφάσεις της, ώστε να μπορεί να ελέγχεται, δικαστικά, η διακριτική της ευχέρεια. Στην παρούσα υπόθεση τέτοια αιτιολογία δόθηκε.».
- **Α.Ε.76/07 ANTENNA ΛΤΔ v. Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, ημ.8/2/2010:** «Το κατά πόσο ένα τηλεοπτικό ή ραδιοφωνικό πρόγραμμα παραβιάζει το Νόμο ή τους Κανονισμούς συνιστά θέμα που ανάγεται αποκλειστικά στην κρίση της Αρχής, η ορθότητα της οποίας όμως υπόκειται στον έλεγχο του Αναθεωρητικού Δικαστηρίου,

εφόσον βέβαια το εν λόγω Δικαστήριο, υπό την ιδιότητά του ως τελικού κριτή, κληθεί να αποφανθεί επί τούτου. Κατά συνέπεια η κρίση ως προς την υπαγωγή γεγονότων στο Νόμο και τους Κανονισμούς εμπίπτει αποκλειστικά στην αρμοδιότητα της εφεσίβλητης Αρχής, της αρμοδιότητας του Δικαστηρίου περιοριζομένης στον έλεγχο της κρίσης αυτής (βλ. «Ο ΛΟΓΟΣ» Πολιτιστική και Πληροφοριακή Εταιρεία ν. Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου (2007) 3 Α.Α.Δ. 91). Κοντολογίς, το έργο του Δικαστηρίου περιορίζεται στη διεξαγωγή ελέγχου με αποκλειστικό στόχο τη διακρίβωση ότι η απόφαση της εφεσίβλητης Αρχής, κρινόμενη με βάση την αιτιολογία και το περιεχόμενο του φακέλου, ήταν εύλογα επιτρεπτή μέσα στα όρια της διακριτικής εξουσίας της. Κατά συνέπεια ο ορισμός εννοιών που χρησιμοποιούνται στους Κανονισμούς, όπως οι έννοιες προσωπικότητα, υπόληψη, ιδιωτικός βίος και η υπαγωγή τους στα γεγονότα της υπόθεσης, δεν εκφεύγουν του εν λόγω πλαισίου».

- **Προσφ.1829/2008, ANTENNA ΛΤΔ ν. Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, ημ.30/9/2011:** «Άλλος ισχυρισμός των αιτητών είναι ότι το εύρημα της Αρχής για την ύπαρξη των συγκεκριμένων παραβάσεων είναι λανθασμένο, γιατί οι σχετικές διατάξεις του Νόμου και των Κανονισμών «...εμπεριέχουν στην αντικειμενική τους υπόσταση αόριστες - αξιολογικές έννοιες», όπως «αρχές της υψηλής ποιότητας» - (*Άρθρο 26(1)(β) του Νόμου*) - «αρχές του σεβασμού της προσωπικότητας, της υπόληψης και του ιδιωτικού βίου του ατόμου» - (*Άρθρο 26(1)(ε) του Νόμου*) - και «προσωπικότητα», «τιμή» και «υπόληψη» - (*Κ. 21(3) των Κανονισμών*) - των οποίων το περιεχόμενο παρέλειψε να αναλύσει η Αρχή. Κατά την άποψή τους, η Αρχή, παρόλο που όφειλε να αποδείξει το περιεχόμενο των πιο πάνω εννοιών, δεν ερεύνησε το θέμα, ούτε προσκόμισε μαρτυρία οποιουδήποτε μέλους της κυπριακής κοινωνίας - (από την οποία προέρχεται το τηλεοπτικό κοινό) - ώστε να εξετάσει το κοινωνικό περιβάλλον και, επιπρόσθετα, δεν παρακολούθησε ολοκληρωμένο το σχετικό βίντεο, αλλά αρκέστηκε στην απλή καταγραφή αποσπασμάτων, με αποτέλεσμα η κρίση της περί στοιχειοθέτησης των παραβάσεων να είναι παράνομη. Επικαλούνται, προς ενίσχυση της επιχειρηματολογίας τους, τα όσα λέχθηκαν σχετικά με το πιο πάνω ζήτημα στην *Αντέννα Λίμιτεδ ν. Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, Υπόθεση Αρ. 1310/07, 14/5/09*». «Συνεπώς, η Αρχή δεν ήταν υποχρεωμένη να προκαθορίσει το νόημα διαφόρων λέξεων ή φράσεων της σχετικής νομοθεσίας, ούτε να αναζητήσει οποιαδήποτε μαρτυρία σε σχέση με το τι θεωρείται ως ποιοτική εκπομπή στην κυπριακή κοινωνία».

«Η Αρχή, στην απόφασή της ημερομηνίας 19/3/2008, κατέγραψε τις σχετικές πρόνοιες και, στη συνέχεια, πολύ αναλυτικά, τα στοιχεία από τα ρεπορτάζ των δύο κεντρικών δελτίων ειδήσεων που εδώ ενδιαφέρουν, υπογραμμίζοντας τις επίμαχες λεπτομέρειες

που συνιστούσαν τις, κατά την κρίση της, παραβάσεις. Όπως, μάλιστα, προκύπτει από την ίδια την απόφαση, η Αρχή, προτού καταλήξει για την παράβαση των *Άρθρων 26(1)(ε) και 26(1)(β) του Νόμου* και του *Κ. 21(3) των Κανονισμών*, παρακολούθησε και τις σχετικές βιντεοκασέτες».

Με βάση τα πιο πάνω ευρήματα του Ανωτάτου Δικαστηρίου, και χρησιμοποιώντας ως κριτήριο, για την εξέταση των πιθανών παραβάσεων, την κοινή λογική και το επίπεδο ευπρέπειας του μέσου λογικού τηλεθεατή, η Αρχή δεν συμφωνεί ότι η άποψη «Τούρκος καλός, Τούρκος νεκρός» αντιπροσωπεύει το επίπεδο της γλώσσας και συμπεριφοράς του μέσου Κύπριου, ιδιαίτερα όταν αυτή εκφράζεται μέσω του ραδιοφώνου, στη διάρκεια ενός προγράμματος εντός οικογενειακής ζώνης και απευθύνεται και σε ανήλικα άτομα. Η Αρχή έχει την υποχρέωση να ενεργεί κατά τρόπο που να διασφαλίζεται ότι τα προγράμματα των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών αντανακλούν το αισθητήριο του μέσου λογικού πολίτη και δεν αποδέχεται ότι το αισθητήριο αυτό συνάδει με τη χρήση λέξεων και εκφράσεων όπως τις προαναφερθείσες. Εξάλλου, η Αρχή έχει να παρατηρήσει ότι η αυστηρότητα με την οποία οι ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί ελέγχουν το περιεχόμενο των προγραμμάτων τους, θα πρέπει να προσαρμόζεται ανάλογα με τον χρόνο μετάδοσης του εκάστοτε προγράμματος αλλά και στο κοινό που πιθανόν να τους παρακολουθεί τη δεδομένη στιγμή.

Σχετικά με τον ισχυρισμό του οργανισμού όπως προβάλλεται στην επιστολή του ημερομ. **25.6.2018**, ήτοι «...οι παρουσιαστές με κανέναν τρόπο δεν υποκίνησαν και/ή δεν υποστήριξαν τις απόψεις του (ακροατή στον αέρα). Υπό τις περιστάσεις μάλιστα θεώρησε ότι ευχαριστώντας τον, του έδιναν το μήνυμα ότι πρέπει να κλείσει η τηλεφωνική γραμμή», η Αρχή τον απορρίπτει. Οι εκφωνητές παρέμειναν σιωπηλοί καθόλη τη διάρκεια της τηλεφωνικής παρέμβασης του εν λόγω ακροατή και ουδέποτε προσπάθησαν να τον διακόψουν ή και να τον προλάβουν όταν διαφάνηκε χάνει τη ψυχραιμία του και να παρεκτρέπεται λεκτικά. Δεν μπόρεσαν καν στη διαδικασία να διαχωρίσουν τη θέση τους από τα λεγόμενά του, ξεκαθαρίζοντας στον αέρα ότι ο ραδιοφωνικός οργανισμός δεν ενστερνίζεται τη σχετική άποψη. Επιπλέον, οι ευχαριστίες στο τέλος της παρέμβασης δεν είχαν κανένα αποδοκιμαστικό τόνο, ο ακροατής είχε ήδη ολοκληρώσει όλα όσα ήθελε να πει, επομένως δεν μπορούν να εκληφθούν ως μήνυμα των ραδιοφωνικών παραγωγών για να κλείσει η γραμμή.

Η Αρχή συμφωνεί πως «σε κάθε περίπτωση οι απόψεις για το Κυπριακό πρόβλημα διατυπώνονται πολλές φορές με υπερβολικό τρόπο, χωρίς όμως κακή πρόθεση ειδικά από τους πρόσφυγες και τους ανθρώπους που βίωσαν τον όλεθρο του πολέμου» ως η

άποψη του δικηγόρου του οργανισμού. Ακριβώς για αυτό τον λόγο οφείλουν οι ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί και οι συντάκτες τους να προσεγγίζουν το θέμα με λεπτότητα, αποφεύγοντας την μετάδοση ακραίων εκφράσεων και απόψεων που δυνατόν να θίξουν συγκεκριμένες πολιτικές ή και φυλετικές ομάδες. Έχει επανειλημμένα υποδειχθεί από την Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου προς όλους τους ραδιοφωνικούς οργανισμούς πως θα μπορούσαν να επιστρατεύσουν το σύστημα χρόνο-καθυστέρησης στις μεταδόσεις τους προκειμένου να ελέγχεται εγκαίρως το τι μεταδίδεται στον αέρα. Η Αρχή με λύπη της παρατηρεί πως το εν λόγω σύστημα δεν εφαρμόζεται.

Η Αρχή συμφωνεί με τη θέση του ραδιοφωνικού οργανισμού ήτοι «ο σταθμός θεωρεί την ελευθερία της γνώμης και της έκφρασης υπέρτατο αγαθό και δεν επιθυμεί να επεμβαίνει με δραστικά μέτρα εκεί όπου μπορούν να χρησιμοποιηθούν εναλλακτικές λύσεις για να αποφευχθεί μία παραβίαση». Παρόλα αυτά, η Αρχή επισημαίνει πως η ελευθερία της έκφρασης και γνώμης δεν είναι απόλυτες, ιδιαίτερα όταν αυτές εκφράζουν ακραίες πεποιθήσεις όπως στην προκειμένη περίπτωση «Τούρκος καλός, Τούρκος νεκρός». Γι αυτό και πάντοτε, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου πριν τη λήψη οποιασδήποτε απόφασης, σταθμίζει τα συμφέροντα που διακυβεύονται σε κάθε περίπτωση, ήτοι το δικαίωμα της ελεύθερης έκφρασης του ακροατή και του δημοσιογράφου, αλλά και το δικαίωμα του κοινού για ευπρέπεια και καλαισθησία στο δημόσιο λόγο και υψηλή ποιότητα των προσφερόμενων προγραμμάτων. Εν πάση περιπτώσει, στην προκειμένη περίπτωση δεν διαφάνηκε εφαρμογή οποιασδήποτε «εναλλακτικής λύσης» προκειμένου να αποφευχθούν τυχόν παραβάσεις της ραδιοτηλεοπτικής νομοθεσίας από πλευράς του οργανισμού.

Τέλος στις θέσεις του οργανισμού που επαναλαμβάνονται στην επιστολή του, ήτοι «ο παρουσιαστής προσπάθησε να διακόψει τον ακροατή, αλλά ευγενικά για να μην τον προσβάλει», και «αυτά που ειπώθηκαν (...) δεν περιείχαν ούτε βωμολοχίες, ούτε χυδαιότητες για να δικαιολογείται να διακόψει ο σταθμός αμέσως την κλήση ως μέτρο διασφάλισης του ποιοτικού επιπέδου του σταθμού», η Αρχή επαναλαμβάνει πως σε κανένα σημείο δεν διαφάνηκε πρόθεση των παρουσιαστών να διακόψουν τον κύριο, ενώ κρίνει τη φράση «Τούρκος καλός, Τούρκος νεκρός» ως απαράδεκτη, η οποία, μάλιστα, πόρρω απέχει από τις επιταγές της κοινωνικής αποστολής του ραδιοφώνου ως μέσο πνευματικής αφύπνισης.

Ενόψει των ανωτέρω η Αρχή κρίνει και αποφασίζει ότι υπάρχουν παραβάσεις του **άρθρου 26(1)(β)** και των **κανονισμών 21(1)** και **25(3)(α)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Η Αρχή, σύμφωνα με τις πρόνοιες του άρθρου 3(2)(ζ), έχει δώσει στον οργανισμό το δικαίωμα να υποβάλει τις απόψεις του και μπορεί να προχωρήσει στην επιβολή των, κατά την κρίση της, επιβαλλομένων κυρώσεων.

Παρά ταύτα και υπό το φως των περιστάσεων της υποθέσεως, η Αρχή δίνει στον οργανισμό την ευκαιρία να υποβάλει τις απόψεις του και μετά τη διαπίστωση των παραβάσεων για σκοπούς επιβολής κυρώσεων.

Η Αρχή καλεί τον οργανισμό, εάν επιθυμεί, όπως υποβάλει τις απόψεις του εγγράφως για σκοπούς επιβολής κυρώσεων μέσα σε δέκα (10) μέρες από την λήψη της παρούσας. Σε περίπτωση που δεν ληφθεί απάντηση μέσα στην πιο πάνω προθεσμία, η Αρχή θα προχωρήσει στην επιβολή κυρώσεων.

(ΡΟΝΑ ΠΕΤΡΗ ΚΑΣΑΠΗ)
Πρόεδρος
Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου